

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1	
Środowisko przyrodnicze jako podstawa bytu i działalności człowieka – Eugeniusz Mazur	11
1.1. Istota, pojęcie i zakres środowiska przyrodniczego	11
1.2. Poglądy na rolę środowiska geograficznego w rozwoju społeczno-gospodarczym	18
1.3. Interakcja: środowisko - człowiek	22
1.3.1. Wpływ środowiska przyrodniczego na działalność człowieka	22
1.3.2. Zmienność wpływu środowiska przyrodniczego	25
1.3.3. Działalność człowieka w środowisku przyrodniczym	26
1.3.3.1. Rozwój stosunku człowieka do przyrody	26
1.3.3.2. Wpływ współczesnej gospodarki na środowisko przyrodnicze	30
Rozdział 2	
Spoleczne aspekty ochrony środowiska – Krzysztof Małachowski	33
2.1. Ekologia społeczna	33
2.2. Świadomość ekologiczna społeczeństwa	39
2.3. Edukacja ekologiczna	42
2.4. Pozarządowe organizacje i grupy ekologiczne	46
Rozdział 3	
Prawne aspekty ochrony środowiska – Dorota Ambrożuk, Agnieszka Budziewicz-Guźlecka	57
3.1. Pojęcie i cel prawa ochrony środowiska	57
3.2. Pierwsze regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska w Polsce	59
3.3. System przepisów prawa ochrony środowiska	61
3.3.1. Regulacja dotycząca ochrony środowiska zawarta w Konstytucji RP	61
3.3.2. Podstawowe uregulowania ustawowe	63
3.3.2.1. Ustawa - Prawo ochrony środowiska	64
3.3.2.2. Ustawa o ochronie przyrody	74
3.3.2.3. Umowy międzynarodowe	80
3.3.2.4. Ochrona środowiska w prawie unijnym	83
Rozdział 4	
Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska – Przemysław Pluskota	87
4.1. Podstawowe pojęcia ekonomiki środowiska	87
4.1.1. Ochrona środowiska w teorii ekonomii (ekonomiczne aspekty ochrony środowiska)	88

4.1.2. Ekonomiczne instrumenty (narzędzia) w ochronie środowiska	95
4.2. Systemy zarządzania środowiskowego	102
4.3. Waloryzacja i ekonomiczna wycena zasobów środowiska	107
4.4. Źródła finansowania ochrony środowiska	109

Rozdział 5

Rachunek ekonomiczny w ochronie środowiska – Piotr Szczypa	121
5.1. Pojęcie, charakterystyka i przesłanki rachunku ekonomicznego ochrony środowiska	121
5.2. Rodzaje, elementy i etapy rachunku ekonomicznego w ochronie środowiska	125
5.3. Straty (koszty) i korzyści w ochronie środowiska	127
5.4. Metody wyceny strat ekologicznych (kosztów ochrony środowiska) i korzyści ekologicznych	133
5.5. Rachunek ekonomiczny w ochronie środowiska a ekocontrolling	141
5.6. Narzędzia rachunkowości zarządczej wspomagające rachunek ekonomiczny w ochronie środowiska a rozwój lokalny	146

Rozdział 6

Zagrożenia środowiska powodowane przez działalność człowieka – Anna Drab-Kurowska	155
6.1. Zagrożenia i ochrona atmosfery	161
Sposoby zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza	167
6.2. Zagrożenia i ochrona litosfery	168
Sposoby ochrony gleb	172
6.3. Zagrożenia i ochrona hydrosfery	173
Sposoby ochrony wód przed zanieczyszczeniami	179
6.4. Zagrożenia i ochrona biosfery	181
6.5. Hałas i odpady jako problem współczesnego społeczeństwa	186
6.6. Obszary ekologicznego zagrożenia	191
6.7. Alternatywne źródła energii	194
6.7.1. Biomasa	194
6.7.2. Biogaz	195
6.7.3. Energia słoneczna	197
6.7.4. Energia wiatrowa	198
6.7.5. Energia geotermalna	199
6.7.6. Energia wodna	200
6.7.7. Energia pływów morskich	201

Rozdział 7

Ochrona środowiska przyrodniczego – Eugeniusz Mazur, Krzysztof Małachowski	203
7.1. Rozwój ruchu ochrony przyrody i środowiska	203
7.2. Rys historyczny ochrony przyrody i środowiska w Polsce	209
7.3. Motywy i kierunki ochrony przyrody	214
7.4. Formy ochrony przyrody	218
7.5. Przedmiot i założenia sozologii jako nowej dziedziny wiedzy	

o ochronie przyrody 227

Rozdział 8

Ochrona środowiska w sektorach gospodarki na przykładzie transportu drogowego i kolejowego – Arkadiusz Drewnowski 231

8.1. Unijne regulacje w zakresie oddziaływania transportu na środowisko 232

8.2. Podstawy prawne ekologicznej polityki transportowej w Polsce 234

8.3. Ochrona środowiska w transporcie drogowym 236

8.4. Ochrona środowiska w transporcie kolejowym 240

Rozdział 9

Polityka ekologiczna jako forma ingerencji państwa – Ireneusz Jaźwiński 245

9.1. Istota polityki ekologicznej 245

9.2. Polityka ekologiczna a polityka ekonomiczna 247

9.3. Dziedziny polityki ekologicznej 249

9.4. Zrównoważony rozwój jako podstawa polityki ekologicznej 251

9.5. Podmioty polityki ekologicznej 257

9.6. Kierunki polityki ekologicznej 260

9.7. Narzędzia polityki ekologicznej 264

Rozdział 10

Ochrona środowiska w Polsce w warunkach członkostwa w Unii Europejskiej – Ireneusz Jaźwiński, Krzysztof Małachowski 267

10.1. Integracja z Unią Europejską jako kluczowe uwarunkowanie dla ochrony środowiska w Polsce 267

10.2. Instytucje Unii Europejskiej oddziałujące na ochronę środowiska 267

10.3. Europejska Agencja Środowiska 269

10.4. Program Działania na rzecz Środowiska Unii Europejskiej 271

10.5. Wybrane następstwa akcesji Polski do Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska 272

Bibliografia 277